

Samenvatting en conclusie

In het huidige economisch denken wordt groei als een vanzelfsprekendheid gezien. Het belang van de economie is evident. Om onze welvaart op peil te houden, is economische ontwikkeling nodig. Maar economische groei gaat vaak ten koste van andere kwaliteiten, zoals ecologische en sociaal-culturele kwaliteiten. Zo kan economische groei leiden tot negatieve effecten op natuur, milieu en gezondheid, leefbaarheid en veiligheid, maar deze kostenposten worden niet meegenomen in de economische waardering van gebieden.

De provincie Zeeland en InnovatieNetwerk hebben gezamenlijk aan DHV opdracht gegeven om voor een pilotgebied, de gemeente Schouwen-Duiveland, deze zachte kwaliteiten in kaart te brengen. Dit project is een eerste fase van een traject dat als doel heeft te komen tot verduurzaming van de regionale economie. Doel is een beeld te schetsen van de regionale economie op Schouwen-Duiveland, met als uitgangspunt om te waarderen wat van waarde is maar wat binnen het huidige economische systeem niet wordt meegerekend. DHV ontwikkelde hiervoor de Groene Scan.

De Groene Scan

De Groene Scan waardeert een gebied op de aspecten leefbaarheid, veiligheid, gezondheid, en natuur en milieu. De waardering gebeurt op twee wijzen:

- In relatieve scores ten opzichte van het landelijke gemiddelde (benchmarkmonitor),
- In euro's voor een selectie van te moneteriseren waarden¹.

De benchmarkmonitor van de Groene Scan zorgt voor inzicht van de positie van gemeenten ten opzichte van elkaar. En geeft daarmee antwoord op de vragen:

---

¹ De moneterisering vindt plaats op basis van bestaande kengetallen/schaduwrijzen. Voor een deel van de meegenomen 'zachte' waarden zijn echter nog geen bruikbare kengetallen/schaduwrijzen beschikbaar.

- Hoe duurzaam is uw gemeente/regio ten opzichte van buurgemeenten/regio's, provincie, Nederland?
- Wat zijn de sterke kanten, ofwel: op welke duurzame waarden scoort de gemeente/regio hoog?
- Welke duurzame waarden scoren laag en waar moeten we dus ons beleid op richten om die aspecten te versterken?
- Welke waarde hebben niet-economische kwaliteiten ten opzichte van economische kwaliteiten (monetarisering)?

De monetarisering geeft een meer realistisch beeld van de economische waarde van een gebied en is dus een belangrijke aanvulling op het gebruik van het BRP als maat voor economische waardering. Op deze wijze kunnen we het belang van niet-economische aspecten naast het economische belang zetten. Daarmee kan een eerlijke afweging gemaakt worden tussen het belang van de economie en het belang van niet-economische aspecten.

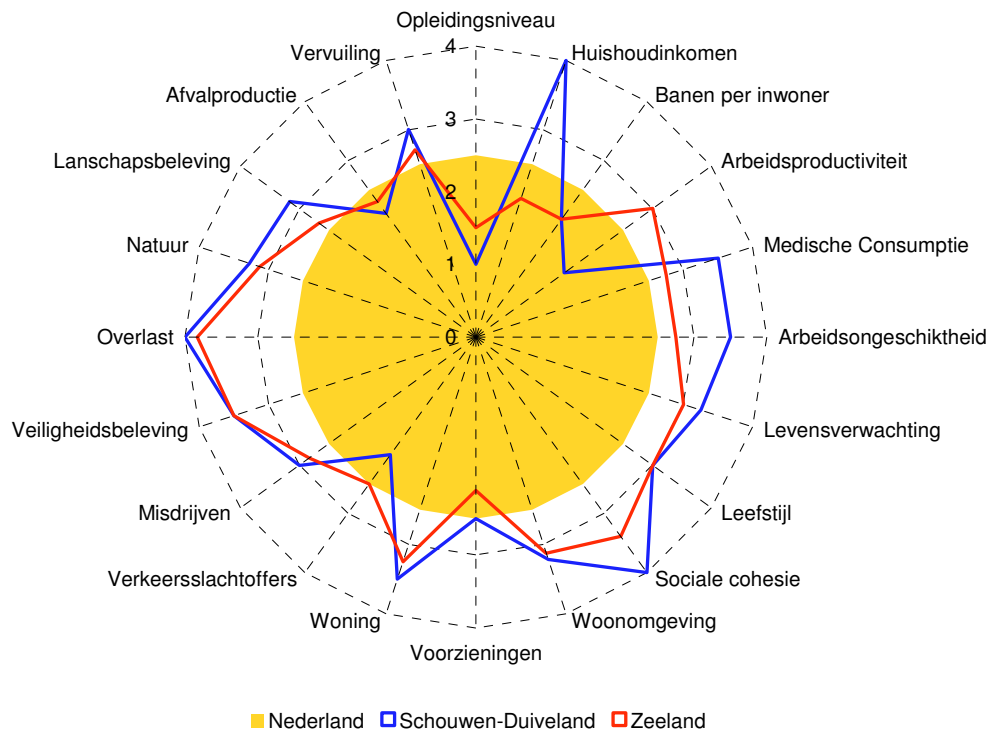
Pilot Groene Scan voor de gemeente Schouwen-Duiveland

Zoals verwacht, bevestigen de uitkomsten van de benchmark dat de economische kwaliteiten van zowel Schouwen-Duiveland als de provincie Zeeland beneden het landelijke gemiddelde scoren. Op de andere clusters – gezondheid, leefbaarheid, veiligheid en natuur en milieu – scoort Schouwen-Duiveland beter dan gemiddeld in Nederland. Dat geldt ook voor de provincie Zeeland. In vergelijking met de provincie doet Schouwen-Duiveland het beter op de gebieden van gezondheid, leefbaarheid en natuur en milieu. Op veiligheid scoort de gemeente een fractie lager dan de provincie. Deze uitkomsten zijn in onderstaande tabel en webdiagram weergegeven, en zijn in de rapportage en in de bijlagen verder toegelicht².

² Zie Bijlage 1 voor methodiek en Bijlage 2 voor de achterliggende indicatoren van de Groene Scan.

Scores Groene Scan per cluster

	Schouwen-Duiveland	Zeeland	Nederland
Economie	2.1	2.1	2.5
Gezondheid	3.3	2.9	2.5
Leefbaarheid	3.3	3.0	2.5
Veiligheid	3.1	3.2	2.5
Natuur en Milieu	2.9	2.7	2.5

Toelichting

De tabel geeft de score per cluster van indicatoren. De gemiddelde score in Nederland is 2.5. Een lage score is negatief en een hoge score positief.

Het webdiagram geeft de scores weer voor alle indicatoren waaruit de verschillende clusters bestaan. Het oranje vlak geeft de scores weer van Nederland gemiddeld. De scores voor Schouwen-Duiveland zijn weergegeven door de blauwe lijn en de scores voor de provincie Zeeland door de rode lijn.

Monetarisering van niet-economische waarden

In de Groene Scan worden verschillende aspecten gemonetariseerd. In het overzicht op de volgende pagina zijn deze gemonetariseerde waarden weergegeven. Deze waarden geven een uniek inzicht in het belang van niet-economische aspecten ten opzichte van de doorgaanse economische waardering van gebieden door middel van het BRP. Wanneer we de verschillende gemonetariseerde waarden met het BRP verrekenen, dan ontstaat een meer realistisch beeld van de omvang van de economie. Een meer reële maar zeer grove inschatting van de economische waarde van Schouwen-Duiveland ligt eerder in de richting van de €800 dan €700 mln die puur op basis van economische activiteiten is berekend (BRP). Verder geeft het overzicht inzicht in de waarden van individuele kwaliteiten in relatie tot elkaar en tot het BRP. Zo zien we dat mantelzorg alleen al op Schouwen-Duiveland een besparing oplevert van €53-57 mln aan zorgkosten.

³ In Hoofdstuk 2 tot en met 6 worden de gemonetariseerde waarden nader toegelicht.

Overzicht gemonetariseerde waarden in € mln per jaar³

Kwaliteiten		Schouwen-Duiveland	gemiddelde NL	Vershil
Economie	BRP	700	790	-90
Natuur en milieu	CO2 uitstoot	-5	-32	27
	leefomgeving	4	1	3
	milieufuncties	16	4	12
	bescherming tegen overstromingen	26	3	23
	niet-gebruikwaarde	7	2	5
Gezondheid	levensverwachting	33	0	33
	medische consumptie	-50	-58	8
	arbeidsongeschiktheid	-17	-18	1
Leefbaarheid	woningwaarde	112	109	3
	mantelzorg	53-57		
Veiligheid	criminaliteit	-1,5	-3	1,5
	verkeersveiligheid	-17	-9,5	-7,5

Toelichting

De derde kolom van links geeft de gerealiseerde gemiddelde kosten of baten per jaar weer op Schouwen-Duiveland. De vierde kolom geeft de virtuele kosten of baten weer op basis van de gemiddelde Nederlandse waarden geprojecteerd op de situatie op Schouwen-Duiveland. In de vijfde kolom staat het verschil tussen de gerealiseerde kosten en baten, en deze virtuele kosten en baten. De kosten zijn in negatieve getallen weergegeven.

Naar een bredere waardering van de economie

Het BRP op Schouwen-Duiveland ligt €90 mln lager dan wanneer we uitgaan van de gemiddelde productiviteit in Nederland⁴. Deze €90 mln minder productie wordt echter meer dan gecompenseerd door de waarden van natuur en milieu, gezondheid en leefbaarheid. Uit onze berekeningen komt naar voren dat niet-economische kwaliteiten op Schouwen-Duiveland voor circa €100 mln meer baten en minder kosten opleveren in vergelijking tot gemiddeld in Nederland. Deze €100 mln is opgebouwd uit €70 mln extra baten vanuit natuur- en milieukwaliteiten, €33 mln extra baten vanuit gezondheid, en €2,5 mln extra baten vanuit leefbaarheid. Op veiligheid komen de kosten echter €6 mln hoger uit⁵. Op basis van deze scan kunnen we concluderen dat de werkelijke economische waarde van Schouwen-Duiveland hoger uitkomt dan wanneer alleen economische activiteiten worden meegenomen in de waardering. Zonder uitpuittend te zijn in het moneteriseren van niet-economische aspecten, ligt de economische waarde van Schouwen-Duiveland €100 mln hoger dan wanneer we enkel economische activiteiten meenemen, zoals dat gebeurt in het BRP.

Winst- en leerpunten van de Groene Scan

De benchmarkmonitor van de Groene Scan is toepasbaar voor alle gemeenten en regio's in Nederland. De uitkomsten van de Groene Scan bieden inzicht in:

- De duurzaamheid van uw gemeente/regio ten opzichte van buurgemeenten/regio's, provincie, Nederland.

⁴ Hier is de productie van Schouwen-Duiveland vergeleken met de productie wanneer de mensen op Schouwen-Duiveland dezelfde arbeidsproductiviteit hebben als gemiddeld in Nederland.

⁵ Om dubbelstellingen te voorkomen, zijn medische consumptie en arbeidsongeschiktheid niet meegenomen, en levensverwachting wel. Om dezelfde reden is het verschil tussen woningwaarde op Schouwen-Duiveland en gemiddeld in Nederland met 20% verminderd om de dubbelstelling met leefomgeving en BRP te compenseren. Zie voor meer toelichting Hoofdstuk 7.

- De sterke kanten van de gemeente/regio. Het geeft aan op welke duurzame waarden de gemeente/regio hoog scoort en of er mogelijkheden liggen voor bijvoorbeeld verdiencapaciteiten of profilering.
- De duurzame waarden die laag scoren, en waar de gemeente/regio kan sturen op versterking van deze aspecten.

Daarnaast geeft de Groene Scan aan niet-economische aspecten een economische waardering. Het geeft een reëler beeld van de economische waarde van een gebied en is dus een nuttige aanvulling op het gebruik van het BRP als maat voor economische waardering. 'De Groene Scan' is een scan en geen diepgaand onderzoek. Voor deze berekeningen en uitkomsten in de scan gelden enkele voorbehouden. Het is niet mogelijk geweest om uitputtend te zijn in de selectie van indicatoren en in de keuze van te monetariseren aspecten. Zo zijn de baten van mantelzorg wel berekend voor Schouwen-Duiveland, maar nog niet meegenomen in de verrekening van het BRP, omdat we geen vergelijkbare gegevens hebben voor Nederland. Andere indicatoren kunnen worden toegevoegd en meer aspecten kunnen worden gemonetariseerd.

Het betreft bovendien een pilotproject. Het concept "Groene Scan" heeft daarom ook als doel om de discussie te voeden over onder meer de methodiek om economie en welvaart in een bredere context te plaatsen. Deze discussie moet bijdragen aan een verdere aanscherping en aanvulling van de Groene Scan.